

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“
MONATA GAZETO.

La Kroata Esperantisto aperas la 15an de ĉiu monato.

Abono:
1 jaro (12 numeroj) K 3.—
1/2 jaro (6 numeroj) K 1.50
Por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:
Trg Franje Josipa br. 19.
Redaktoro: Danica de Betecković.

Reklamo:
1 paĝo K 25 1/4 paĝo K 7
1/2 paĝo K 13 1/2 paĝo K 4
kun unufoja apero.
Por 7-12 anoncoj 25% rabato.
Po linioj laŭ interkonsento.

MIA SĪPO.

De Petro Preradović.

Naĝu, naĝu sipo mia
Pelu for la rem',
Nĕ estante celo ia
Donu ĝin vi mem.

Tien ĉi vin alportante
La favora fort',
Velstreĉante, rembatante
Portu vin la sort'.

Al la vento nun konfidu,
Al la ondurad' —
En estonton belan gvidu'
Vin la vojaĝad'!

El la lingvo kroata esperantigis: *Mavro Spicer.*

POZDRAV.

S ovim brojem našega društvenog glasila stupamo na polje aktivnoga živog rada, svijesni, da naš list imade veliku zadaću i tešku dužnost. Isti treba da u jednu ruku širi Esperanto u Hrvatskoj, u drugu pak ruku treba da našu bogatu, ali slabo poznatu književnost uvode u Esperantiju, u tajnstvenu zemlju, koja se ne nalazi niti na mješeci, niti u svemiru, već u srcima svih Esperantista i u njihovim dušama.

Kakogod se je prije dvije tisućegodišna, na nebu pojavila zvijezda, te čovječanstvo vodila u novu epohu: baš

SALUTO.

Per tiu ĉi numero de nia unuigorgano ni marŝas sur la kampon de aktiva, videbla agemo, konscie, ke nia gazeto havas grandegan taskon kaj gravegan devon. Unufanke ĝi devas disvastigi Esperanton en Kroatujo, aliflanke enkonduki nian riĉan de malmulte konatan literaturon en Esperantujo, en tiun misteran landon, kiu ekzistas nek sur la luno, nek en la universo, sed en la koroj de ĉiuj Esperantistoj kaj en iliaj animoj.

Kiel antaŭ du miljaroj la stelo aperis sur la ĉielo, kaj gvidis la homaron en novan epokon: tiel same ankaŭ nia

ovako je naša zelena zvijezda« u znaku »Mira i ljubavi« — ljudstvo dovela na prag ljepše budućnosti.

Koje li dike za nas, da i mi — makar skromnim silama — služimo tome vlebnome cilju!

Mi ćemo se naravno trsiti, da za netom spomenutim ciljem revno idemo, ne odstupajući od pravog puta, e bi se prekrasna idea Esperantizma i u nas što skorije privela pobjedi: na uhar čovječanstva, na diku mile nam domovine.

U času, kada blagdan Ljubavi nastupa: svoje kraljevanje, posvećujemo i mi taj blagdan čvrstom odlukom, da ćemo se vazda boriti čarobnim riječima medjusobnog razumijevanja, e bi u nas svaki dan bio blagdan Ljubavi.

No naša će zadaća i naša dužnost samo tim načinom biti izvršavana, budu li naši vrlo štovani istomišljenici nas u našem teškom poslu ne samo mralno, već — pače naročito — materijalno podupirali. Ova pak potpora sastoji iz preplate na naš list minimalnim novčanim prinosom, a mi ćemo se svakako truditi, da pokažemo svoju sposobnost i da zadovoljimo svoje čitalaštvo, kojemu će se nezatni trošak crpljenom korišću dobrano isplatiti.

U nadi, da će svi prijatelji i prijateljice Esperanta dobrohotno saslušati naše pokucanje na njihova vrata, želi svojemu čitalaštvu najsrdačnije: Sretan Uskrs!

Uredništvo.

NAŠ POKRET I NAŠ CILJ.

Koliko je vremena, koliki put trebao Esperanto, dok je dospio u Hrvatsku!

Godine su prošle, prije nego bi se itko kod nas bio potrudio, upoznati se s lijepim međunarodnim jezikom, koji je u drugim zemljama već krepko do-

»verda stelo« — sub la signo de la Paco kaj de la Amo — kondukis la homaron sur la sojlon de pli bela estonto.

Kia fiero por ni, ke ankaŭ ni, kvankam per modestaj fortoj servadas tiun ĉi altegan celon!

Memkompreneble ni penados, la ĵus tusitan celon nedeklinige de la ĝusta vojo plej fervore persekutadi, por ke la belega ideo de l' Esperantismo ankaŭ ĉe ni kiel eble plej baldaŭ estu kondukota al venko: je utilo de la homaro, je gloro de nia kara patrujo

Kiam la sankta festo de la Amo komencas reĝadi, sanktigu ankaŭ ni tiun ĉi feston per la forta decido, ke ni ĉi ame batalados per sorĉigaj paroloj de la komuna interkomprenigado, por ke ĉe ni ĉiu tago estu festo de la Amo.

Sed nia tasko kaj nia devo estos plenumita nur tiamaniere, se la altestimata samideanaro nin en nia malfacila laboro ne nur morale, sed ankaŭ — eĉ ĉefe! — materie helpados. Tiu ĉi helpado do konsistas el abonado per minimala monkotizajo, kaj ni certe klopodos, ke ni pruvu nian kapablecon kaj kontentigu nian legantaron, al kiu ĝia malgranda elspezo per la ĉerpota gajno trege estos elpagata.

Esperante, ke ĉiuj geamikoj de l' Esperanto bonvole akceptos nian modestan porĉfrapeton, al ĝia altestimata legantaro feliĉan Paskon! plej kore deziros

La redakcio.

NIA MOVADO KAJ CELADO.

Kiara da tempo, kian longan vojon bezonis Esperanto ĝis sia eniĝo en Kroatujon! Jaroj pasis, antaŭ ol iu ĉe ni estuŝ peninta, konatiĝi kun nia bela lingvo internacia, kiu en aliaj landoj jam konvinke montris sian tutan fortecon

kazao svu svoju snagu i moć, te koji je u nekojim državama jur uveden u školanama.

Jedan ili drugi poznavao je donekle Esperanto i u nas, ali nikome nije došlo na um, velikoj publici predočiti prednost, prikladnost i veliku korist toga jezika. Istom nakon četvrtog kongresa u Dresdenu s njegovim golemim nesporivim uspjehom, s njegovim jakim i ohrabrujućim utiscima, kada se je više od 1400 istomišljenika iz 40 raznih zemalja desetak dana najvećom lakoćom medjusobno u Esperantu zabavljalo o svim mogućim temama i kada je sa svih usnica naš svjetski jezik tekao poput materinjskog jezika: tada se je konačno i u nas počeo micati interes za Esperanto.

Dne 22. kolovoza 1908. izašao je u »Obzoru« lijep podlistak »Esperanto«, u kojem je pokretač Esperanta u Hrvatskoj, naš poznati književnik Mavro Špicer širokome općinstvu razjasnio bitnost, velbnu ideju Esperantizma, ljepotu i laku naučivost esperantskog jezika.

Na ovaj podlistak pisao je umni autor Esperanta Dr. Zamenhof piscu onog članka sljedeće:

»Čtao sam novine veseljem i hvalom. Nadam se, da će hvala Vašemu energičnomu radu naša stvar skoro imati u Hrvatskoj mnogo prijatelja.«

Vaš
Dr. Zamenhof.

Velemestar se nije prevario. Za kratko vrijeme širio se je interes za Esperanto i u nas, te je od dana u dan bivao veći i općenitiji, tako da je već mjeseca studenoga 1908. mogla izaći prva hrvatski napisana uokua u Esperantu od Mavre Špicera, čijim se je nastojanjem dne 2. siječnja 1909. ustrojilo društvo hrvatskih Esperantista.

kaj potenco, kaj kiu en kelkaj ŝtatoj estas jam enkondukita en la lernejoj.

Unu aŭ alia ankaŭ ĉe ni iomete ja konis Esperanton, sed al neniu enfalis, la superecon, kapablecon kaj gravan utilon de tiu ĉi lingvo prezenti al la granda publiko. Nur post la kvara Dresdena kongreso kun ĝia grava, nekonteŝtela sukceso, kun ĝiaj fortaj kaj kuragigaj impresoj, kiam pli ol 1400 samideanoj apartenintaj al 40 malsamaj landoj deko da tagoj kun plej granda facileco interparoladis per Esperanto pri ĉiaj eblaj temoj, kaj el ĉiaj lipoj nia mondlingvo fluis kiel patrina lingvo, fine ankaŭ ĉe ni ekmoviĝis la intereso por Esperanto.

En la kroata gazeto »Obzor« la 22-an de Aŭgusto 1908. aperis beleta felietono »Esperanto«, per kiu la inciatinto de la kroata Esperantomovado nia konata verkisto Mavro Špicer la grandan publikon klarigis pri la esenco, pri la alta ideo de l' Esperantismo, pri la beleco kaj facila elernebleco de la lingvo esperanta.

Je tiu ĉi felietono la genia eltrovinto de Esperanto Dr. Zamenhof la jenon skribis al la supre nomita felietonisto:

»Mi legis la gazeton kun plezuro kaj danko. Mi esperas, ke dank' al Via energia laborado nia afero baldaŭ havos en Kroatujto tre multe da amikoj.

Via
Dr. Zamenhof.«

La granda majstro ne trompiĝis. Dum mallonga tempo la intereso por Esperanto ankaŭ ĉe ni disvastiĝadis kaj de tago al tago fariĝis pli granda kaj ĝenerala, tiel, ke jam en Novembro 1908 povis aperi la unua kroate skribita esperanta lernolibro de Mavro Špicer, per kies penado la 2-an de januaro 1909 fondiĝis la unuigo de kroataj Esperantistoj.

Iz prve glavne skupštine odaslan je Dr. Zamenhof srdačan pozdrav, na koji je društveni predsjednik primio slijedeći odgovor:

»Organizatorima društva hrvatskih Esperantista srdačno zahvaljuje na njihovom pozdravu Dr. Zamenhof.«

Nekoliko dana kasnije otvoren je prvi esperantski učevni tečaj, pod ravnanjem društvenog predsjednika Mavro Špicera i potpredsjednice Danice pl. Bedeković, koja je podjedno izradila i izdala opsežnu esperantsku slovniciu s dodatkom esperantske literature.

Uspjeh toga učevnoga tečaja, u kojem je blizu 50 članova marljivo učilo Esperanto, bijaše takav, da se je ukazalo potrebnim, dne 9. veljače otvoriti drugi tečaj za početnike. Ovim će načinom — nadamo se — u kratkom vremenu i u nas biti aktivnih pomoćnika oko ostvarenja uzvišene misli, koja se krije u divnoj ideji Esperantizma.

* * *

Vidimo dakle, da je komad posla obavijen, no još mnogo, vrlo mnogo treba da se radi. S početka pod pritiskom dosta velikih vanjskih zapreka naša je stvar vrlo polagano i teško napredovala. Ali pod uplivom potpunog nutarnjeg sklada i neuskolobivog stupanja ravno napred, naše su sile uvijek više i više rasle. Pojedini članovi našeg društva hrvatskih Esperantista već dosta dobro govore esperantski, a interes za našu stvar sveudilij raste.

No mi smo tek na početku. Naše rastojanje i naš cilj ide za mnogo većim. Svako od nas dužan je, da u svojem vlastitom krugu što revnije bude ljubav spram Esperanta, jer samo tim ćemo načinom postići svoj cilj: jedno to, da

El la unua ĉefkunveno estas sendita al la Dro. Zamenhof korega saluto, je kiu la prezidanto ricevis tiun ĉi respondon:

»La organizantojn de la unuigo de kroataj Esperantistoj kore dankas por ilia saluto
Dro. Zamenhof.«

Kelke da tagoj poste aperis la unua esperanta lernokurso sub la direktaĵo de la unuigprezidanto Mavro Špicer kaj de la vicprezidantino Danica de Bedeković, kiu samtempe elverkis kaj eldonis bonegan esperantan gramatikon.

La sukceso de tiu ĉi lernokurso, en kiu ĉirkaŭ kvindek partoprenintaj membroj diligente lernadis Esperanton, estis tia, ke montriĝis necese, la ŝanĝon de Februaro aperigi la duan kurson por komencantoj. Tiamaniere esperable en mallonga tempo ankaŭ ĉe ni ekzistos aktivaj kunhelpantoj je la korpigado de la altega penso, kiu kaŝiĝas en la belega ideo de l' Esperantismo.

* * *

Ni vidas do, ke peco da laboro estas finita, de ankorau multo, tre multe da laboro estas farota. En la komenco sub la premo de sufiĉe grandaj malhelpoj eksteraj nia afero progresadis tre malrapide kaj mallacile. Sed sub la influo de la plena interna harmonio kaj la nedekliniĝa irado rekte antaŭen niaj fortoj ĉiam pli kaj pli kreskis. Disaj anoj de nia unuigo de kroataj Esperantistoj jam sufiĉe bone paroladas Esperanton kaj la intereso por nia afero sencese kreskadis.

Sed ni estās ja nur en la komenco. Nia penado kaj celado estas multe pli grava. Ĉiu de ni havas la devon, en sia propra rondo kiel eble plej fervore vekadi la amon por Esperanto, ĉar nur tiamaniere estos plenumita nia celo:

ĉe naŝe društvo postati kulturim faktorum naŝeg javnog žīvota, a drugo da ĉemo pripomagati oko ostvarenja uzvišene ideje Esperantizma: a ta je zblžiženje naroda svih zemalja, pobratimljenje ljudstva ĉitavog svijeta, pravvednost medju svim narodima zemlje.

Na rad za Esperanto neka nas nahajnuje samo pomisao na svetu, veliku i znamenitu ideju, koja je Esperanto prilila od prvog dana njegovog postanka pa do današnjega vremena. Ova misao neka nas prati i u buduće u našem napredovanju pod diĉnim zelenim stizegom naŝeg umnog meŝtra i — pobjeda ĉe biti sigurna, a velike i slavne ĉe biti njezine poslijedice.

IZ PRVE NAŠE GLAVNE SKUPŠTINE.

Dne 28. ožujka t. g. održavana je prva redovita glavna skupština društva hrvatskih Esperantista, kojoj je prisustvovalo 40 redovitih članova.

Predsjednik Mavro Špicer otvori skupštinu esperantskim govorom, srdaĉno pozdravljajuć gospodje i gospodu u ime

FELIETENO.

AFORISMOJ.

Ĉe multaj homoj la malpleneco de la kapo malkaŝiĝas per plena buŝo.

Ne parolu ni ĉiam, kion ni scias, sed sciuj ni ĉiam, kion ni parolas.

Duoble vivas, kiu ankaŭ la estintecojn ŝvas.

Al multege da homoj estas la sola vojo al la kontenteco: antaŭ la spegulon.

Ne ekzistas pli severa moralisto ol trompita trompanto.

unue atingi tion, ke nia unuigo fariĝu kultura faktoro en nia vivo publika, kaj due kunhelpadi je la realigo de la altega ideo de l' Esperantismo: la proksimiĝado de ĉiulandaj nacioj, la fratigado de la tutmonda homaro, la justeco inter ĉiuj popoloj de la mondo.

Al laborado por Esperanto instingu nin nur la penso pri la sankta, granda kaj grava ideo, kiu akompanadis Esperanton de la unua tago de ĝia naskiĝo ĝis la nuna tempo. Tiu ĉi penso akompanadu nin ankaŭ estonte en nia antaŭirado sub la glora verda standardo de nia genia majstro kaj — la venko estos certa, grandaj kaj gloraj estos ĝiaj sekvoj.

EL NIA UNUA ĈEFKUNVENO.

La 28-an de Marto tiujare okazis la unua orda ĉefkunveno de la unuigo de kroataj Esperantistoj, en kiu partoprenis 40 membroj.

La prezidanto Mavro Špicer malfermis la kunvenon per esperanta parolado, korege salutante la gesinjorojn en la nomo de granda ideo, kiu dank'al

Kiu plej rapide volas atingi la celon, tiu — rampu genuc.

Atendu ĉiom de la kompato, nur unu ne: helpon.

La vojo el la distingo ofte estas tiel kruta, ke la celo estas atingebla nur — kvarpiede.

Estas karakterize, ke nur du bestoj posedas propran domon: la limako kaj la testudo — kaj ambaŭ estas rampantoj.

M. Šp.

ponarasio je broj istih već na 1089, a danas brojimo već 1336 esperantistih udruga, i to u Evropi 1045, u Americi 246 a u ostalima dijelovima svijeta 45. Od ovih je udruga blizu 200 čisto strukovnih.

Danas izlazi već po čitavom svijetu preko 200 esperantistih časopisa i to u Alžiru, Braziliji, Čile, Meksiki, Peruu, Sjedinjenim državama američkim, Indiji, Japanu, Kini, u Viktoriji, na Filipinskim otocima. O Evropi ne čemo ni da govorimo, jer je tu prodro Esperantizam već u svaki kutić, pa moramo da priznamo, da smo se mi Hrvati zadnji počeli za nj interesirati. I naša braća Bugari (koji imaju već nekoliko esperantistih društava), pa Slovenci, Srbi pretekli su nas u tome.

Medu pomenutim časopisima ima već i dosta strukovnih, kojiževničkih-pa umjetničkih. Ima već časopisa za slijepce (pisanih u reljefnom pismu), za pacifiste, časopisa radničkih, stenografskih, filatelističkih, liječničkih, naučnih i vjerskih (1 katolički i 2 nekatolička).

Do 300 esperantistih informacionih zavoda, razdijeljenih po svim dijelovima svijeta, daju dragovoljno svakomu informacije o Esperantu.

Porabu »Esperanta« akceptiralo je preko 20 znanstvenih struka na svojim kongresima, i to kongres lige francuskih nastavnika (Lyon 1902), kongres automobilista (Paris 1903), internacionalni kongres slikara (Grenoble 1904), internacionalni kongres fizioterapije, internacionalni kongres slobodoumika (Paris 1905), internacionalni kongres za rasirivanje svjetske ekonomije (Mores 1905), internacionalni kongres činovnika (London 1906), internacionalni kongres španj. socialne mladeži (Bijbao 1906), internacionalni kongres udruge kršćanskih društava (Genf 1906.), internacionalni kongres dentista, zubara (Genf 1906.), 4 franc. kongres mira (Lyon 1906.), 16. universalni kongres mira (München 1907.), internacionalni kongres za nedjeljni počinak, intern. antialkoholistički kongres (Stockholm 1907.), kongres würtemberskih društava mira (Esslingen 1907.), kongres španj. biciklističke udruge (Madrid 1908), intern. kongres internacionalne zubarske federacije (Brussel 1908.), kongres špiritista (Antwerpen 1908.) i intern. kongres za klimatologiju (Alžir 1908.).

Popis esper. trgovaca i tvrtka tako je brojna, da iznosi čitavu veliku knjigu. Iz ovo nekoliko data svatko mora uvidjeti, da nije tek fantazija i san ostvariti problem svjetskoga jezika.

Za vrijeme ovih 20 godina na 4 svjetska kongresa (Boulogna s. m. 1905., Ženeva 1906, Cambridge 1907. i Dresden 1908, koji je bio prvi sankcioniran po oblastima, te mu je bio protektorom saski kralj Fridrik August) pokazao i dokazao je Esperanto, da je vrijedan i valjan da bude svjetskim jezikom — Vojska od mnogo milijuna esperantista bori se ustrajno za njegovo uvođenje, nadahnuta nesebičnom idejom, da ljudstvo što prije i što više koristi crpi iz tog blagotvornog vrela.

Stoga ni hrvatski esperantisti ne će da zaostanu u tom plemenitom natecanju, već će učiniti sve i sva, da se što prije uvede taj jezik i u našoj zemlji. Ako će naši članovi živo uzastojati, da što više uzrade za rasirenje toga jezika u svijet čemo možda i prije nego se nadamo, da taj jezik bude uveden i kod nas u škole, kako je to već danas u svim naprednijim zemljama. Uspije li nam to, možemo ponosno reći o sebi, da smo učinili ogroman korak u kulturnom napredovanju naše zemlje. Naše će ime upoznati čitav svijet, naša će lijepa knjiga naći put u svaki kutić, kamo je dobro i tračak ljudske kulture. Dao Bog, da se ova naša nada što prije ispuni!

Moljavamo sve prijatelje Esperanta, da sakupljaju pretplatnike za ovaj list i članove za naše društvo.

Tisak C. Albrehta (Maravić i Dečak), Zagreb.

ZAGREB, 15. MAJO 1909.

UNU NUMERO KOSTAS 25 HELEROJN.

UNUJAKO NO. 2

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA "DRUSTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA."

MONATA

GAZETO

La »Kroata Esperantisto« aperas la 15an de ĉiu monato.

Abono:

1 jaro (12 numeroj) K. 3.—
1/2 » (6 numeroj) K. 1.50
Por unuiganoj jara abono K. 2.

Reklamo:

1 paĝo K. 25 1/4 paĝo K. 7
1/2 » 13 1/4 » 4
kun unufoja apero.
Por 7-12 anoncoj 25% rabato.
Por linioj laŭ interkonsento.

Redakcio kaj Administracio:

Trg. Franje Josipa br. 19.

Redaktorino: Danica de Bedeković.

Molimo naše čitatele, da nam izvole priposlati predbrojinu za list najkasnije do 10. lipnja t. g., jer ćemo treći broj slati samo predbrojnicima.

Prijatelje Esperanta molimo, da nam sakupljaju predbrojnice za naš list i članove za naše društvo.

UREDNIŠTVO.

Kardinala

cefepiskopa apoteko

de la posteulo

de Iv. PECINOVSKY

**La plej granda tenefo de
ĉiuj en — kaj eksterlandaj
specialaĵoj.**

Farm. mag.

MILAN STAKIC.

apotekisto.

Zagreb, Kroatujo (apud la ĉefpoŝto)

En kelke da tagoj aperos kompleta

Esperanto-

kroata vortaro

de Danica Bedeković-Pobjenik

la plej kompleta el ĉiu finunaj esperantaj vortaroj.

Prezo por prenumerintoj kaj anoj 3 K.

Libereja prezo 4 K.